

Kanta-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelma

Kanta-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelma on laadittu rinnan Kanta-Hämeen maakuntasuunnitelman (Häme-ohjelman) ja vaihemaakuntakaavan valmistelun kanssa. Suunnittelussa on otettu huomioon niin liikennepolitiikassa ja toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset, Kanta-Hämeen vahvistuva asema osana laajaa metropolialuetta kuin Helsinki-Hämeenlinna-Tampere-kehityskäytävän (HHT) merkityksen vahva kasvu.

Suunnitelmassa on tarkasteltu, miten Kanta-Hämeen liikennejärjestelmää pystytään nykyisin ja ennakoitavissa olevin resurssein kehittämään mahdollisimman tehokkaasti ja vaikuttavasti. Samalla on tarkasteltu, miten liikennejärjestelmän keinoin pystytään mahdollisimman hyvin tukemaan koko Kanta-Hämeen kehittymistä. Tämän konkretisoimiseksi on suunnittelussa hyödynnetty uuden liikennepolitiikan mukaista palvelusaajattelua, jolla on konkretisoitu asukkaiden, yritysten ja koko alueen tarpeita sekä asetettu realistiset, mutta riittävän tavoitteelliset palvelutasotavoitteet erityyppisille alueille. Tavoitteiden pohjalta on määritelty aikaisempaa monipuolisempi, myös muuta kuin perinteistä liikennesektoria koskeva keinovalikoima pitkäjänteisine toteuttamispolkuineen.

Suunnitelma on luonteeltaan strategisen tason suunnittelua, tavoitevuotena vuosi 2040. Strategisten tavoitteiden ja linjausten pohjalta on määritelty myös jo lähivuosina käynnistettävät konkreettiset toimenpiteet. Toimenpiteet koskevat niin maakunnallisesti edistettävissä ja toteutettavissa olevia toimenpiteitä kuin valtakunnallisen tason päätöksiä edellyttäviä merkittäviä väylien kehittämistoimenpiteitä.

TAVOITTEET

Kanta-Hämeen liikennejärjestelmän vuoteen 2040 tähtäävä visio on: **Kanta-Hämeen liikennejärjestelmä tukee maakunnan kestävästä kasvusta, parantaa arjen toimivuutta ja turvallisuutta sekä varmistaa maakunnan hyvän saavutettavuuden.** Visio on avattu liikennejärjestelmän ylläpidon ja kehittämisen reunaehdoiksi sekä aluetyyppikohtaisesti määritellyiksi palvelutasotavoitteiksi. Visio ja palvelutasotavoitteet osoittavat tahtotilan ja suunnan, mihin maakunnan liikennejärjestelmää halutaan kehittää ja mihin eri osapuolet sitoutuvat resurssiensa puitteissa. Tavoitteet on määritelty kaupunkiseutujen ydinalueille, HHT-kehityskäytävälle ja muille liikennekäytävälle, palvelukeskuksiin sekä haja-asutusalueille. Lisäksi on määritelty tavoitteet myös pitkille ylismaakunnallisille matkoille ja kuljetuksille sekä yhteistyön kehittämiselle. Tavoitteet pohjautuvat todettuihin keskeisiin tarpeisiin ja ne on esitetty yksityiskohtaisesti suunnitelmaraportissa.

EHDOTUKSET MAAKUNNALLISESTI TOTEUTETTAVISSA OLEVIKSI TOIMENPITEIKSI

Kanta-Hämeen liikennejärjestelmän toimivuuden varmistamiseksi ja parantamiseksi voidaan tehdä paljon myös maakuntatason voimin. Tukeutuminen pelkkiin isoihin väylien kehittämistoimenpiteisiin ei riitä varsinkaan nykyisessä niukassa rahoitusilanteessa, jolloin isoja toimenpiteitä ei pystytä juurikaan toteuttamaan.

Suunnitelmassa on määritelty priorisoitu, kolmeen eri kiireellisyysluokkaan jaettu toimenpideohjelma. Toimenpideohjelma on esitetty kokonaisuudessaan suunnitelmaraportissa. Lähivuosina esitetään toteutettavaksi mm. seuraavia toimenpiteitä:

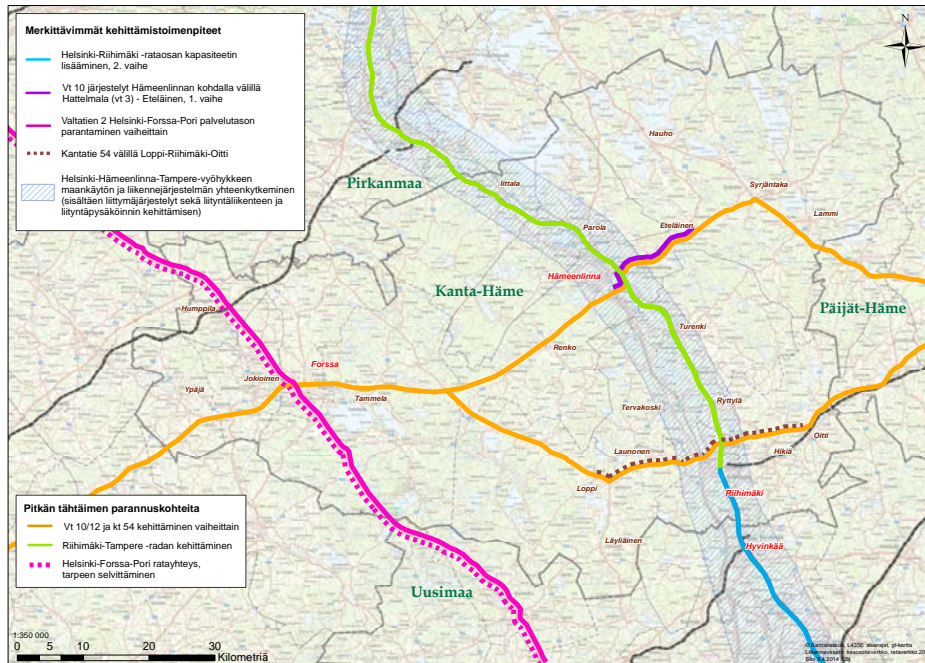
- Kanta-Hämeen maakunnallisen liikennejärjestelmätyöryhmän toiminnan käynnistäminen
- Liikenteen ja maankäytön asioiden sisällyttäminen osaksi HHT-yhteistyöverkoston toimintaa
- Valtakunnallisesti merkittävimpien kehittämistoimenpiteiden suunnitelmavalmiuden parantaminen
- Seudullisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien ajantasaistaminen ja kytkeminen maankäytön suunnitteluun (ajoitus ja tarkkuustasot päätetään seutukohtaisesti)
- Avoimen joukkoliikenteen sekä kuntien henkilökuljetusten seudullisen kokonaissuunnittelun ja –hankinnan käynnistäminen sekä seudullisten joukkoliikenne- ja henkilökuljetuskoordinaattorien nimeäminen
- Kantatien 54 täsmähoidon kehittäminen
- Seutujen viisaan liikkumisen strategioiden toteuttaminen ja konkretisoiminen kuntatasolle, eri hallintokuntiin sekä eri järjestöihin ja työpaikoille
- Kevyen liikenteen laatukäytävien määrittäminen ja priorisointi ympärivuotisessa hoidossa ja ylläpidossa
- Yhteisöllisten joukkoliikennematkajien (mm. kyläbussi, kimpapyty) pilotointi
- HHT-kehityskäytävän liityntäliikenteen ja -pysäköinnin kehittäminen
- Haja-asutusalueiden tavarakuljetusten yhdistelyä ja tehostamista koskevien uudentyyppisten toimenpiteiden käynnistäminen, pilotointi Forssan seudulla

Kuva: Elisa Putti

EHDOTUKSET VALTAKUNNAN TASOLLA EDISTETTÄVIKSI MERKITTÄVIMMIKSI KEHITTÄMISTOIMENPITEIKSI

Suunnitelmassa on esitetty priorisointi listaus valtakunnan tasolla edistettävistä merkittävimmistä väylien kehittämistoimenpiteistä. Priorisointi perustuu todettuihin tarpeisiin, asetettujen tavoitteiden pohjalta todettuihin palvelutaso-ongelmiin ja niiden merkittävyyteen sekä arvioon toimenpiteiden vaikuttavuudesta.

Merkittävimpiä valtakunnan tasolla edistettäviä väylien kehittämistoimenpiteitä ovat Kanta-Hämeessä:

- Valtatie 10 järjestelyt Hämeenlinnan kohdalla välillä Hattelmala (vt 3) – Eteläinen, ensimmäinen vaihe
- Helsinki-Riihimäki-rataosan kapasiteetin lisääminen, toinen vaihe (tätä ennen ensimmäisen vaiheen toteutumisen varmistaminen). Toisen vaiheen hyötyjen realisoiminen edellyttää Helsingin ratapihan toiminnallisuuden parantamista.
- Helsinki-Hämeenlinna-Tampere-vyöhykkeen maankäytön ja liikennejärjestelmän yhteenkietkiminen sisältäen maankäytön sisäisten yhteyksien parantamisen, liittymäjärjestelyt sekä liittymäliikenteen, - pysäköinnin ja älyliikennetkaisuun kehittämisen.
- Valtatie 2 Helsinki-Forssa-Pori palvelutason parantaminen vaiheittain
- Kantatien 54 välin Loppi – Riihimäki – Oitti palvelutason parantaminen vaiheittain

Valtatietä 10/12 ja kantatietä 54 koskeva liikennejärjestelmätasoinen kehittämisselvitys käynnistetään suunnitelman jatkotoimenpiteenä. Selvityksessä vertaillaan maanteiden keskinäisiä rooleja sekä määritellään konkreettiset kehittämisselvitelmien yhteyksien kehittämiseksi. Selvityksen tulokset voivat vaikuttaa valtatie 10 ja kantatie 54 koskevien toimenpiteiden asemaan ja sisältöön ja maakunnallinen Ij-työryhmä ottaa kantaa niihin selvityksen valmistuttua.

Kanta-Hämeen kannalta erittäin tärkeää on myös **Helsingin ratapihan toiminnallisuuden parantaminen**. Parantaminen on edellytys Helsinki-Riihimäki-rataosan parantamishankkeen toisen vaiheen hyötyjen realisoimiselle ja mahdollistaisi Kanta-Hämeestä pääkaupunkiseudulla suuntautuvan junaliikenteen vuorotarjonnan kehittämisen ja laajemmin matkaketjujen palvelutason parantamisen.

Kanta-Hämeen kannalta on tärkeää kehittää matka-ajaltaan ja matka-ajan ennakoitavuudeltaan henkilöauton kanssa kilpailukykyisiä **joukkoliikenteen matkaketjuja Helsingin keskustaan**. Yhteyksiä Helsinki-Vantaalle tulee kehittää hyödyntäen Kehäradan valmistumisen antamat mahdollisuudet.

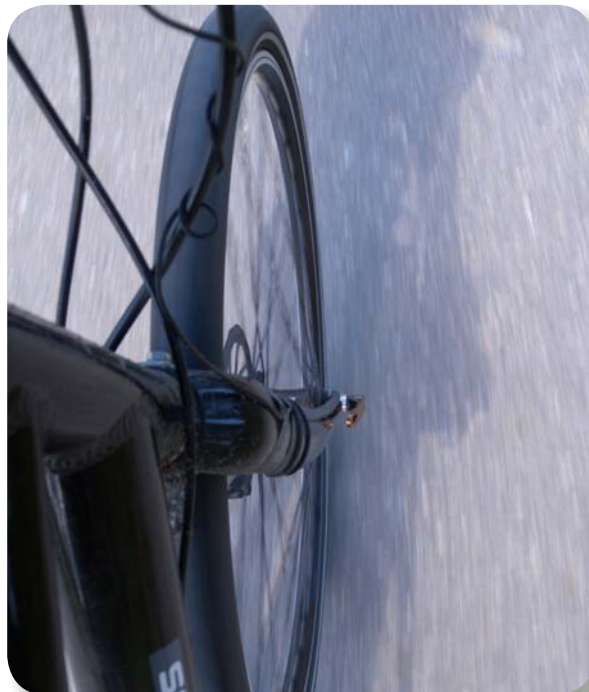
Pitkällä tähtäimellä varaudutaan maankäytön suunnittelussa sekä muutoin edistetään vaiheittain parantamista erityisesti seuraavissa kohteissa:

- valtatie 10/12 ja kantatie 54 kehittäminen vaiheittain ottaen huomioon edellä esitetyt priorisoidut yhteysvälit ja käynnistettävän selvityksen tulokset
- Riihimäki-Tampere-radon kehittäminen
- Helsinki-Forssa-Pori-ratayhteyden osalta tulee selvittää ratayhteyden todellinen tarve osana yhteysvälillä Ijs-tasoinen kehittämisselvityksen laatimista. Ensisijaisesti kehitetään kuitenkin valtatiehen 2 tukeutuvaa liikennettä ja linja-autoliikennettä.

SUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN EDISTÄMINEN JA SEURANTA

Suunnitelman pohjalta on laadittu erillinen vastuutahoja sitouttava keskeisimmistä toimenpiteistä koostuva aiesopimus. Aiesopimukseen on kirjattu asetetut kehittämistavoitteet, tavoitteita toteuttamaan määritellyt maakuntatasolla toteutettavissa olevat keskeisimmät toimenpiteet sekä maakunnallisesti priorisoitu yhteinen näkemys valtakunnan tasolla edistettävistä merkittävimmistä väylien kehittämistoimenpiteistä.

Suunnitelman ja aiesopimuksen toteutumista koordinoimaan on perustettu maakunnallinen liikennejärjestelmätyöryhmä. Ryhmään kuuluvat Hämeen liiton, Uudenmaan ja Hämeen ELY-keskusten, Liikenneviraston, kauppakamarien ja seutujen edustajat. Ryhmän tulee tarkastella liikennettä kokonaisuutena ja edistää liikenneasioiden poikkihallinnollista käsittelyä yhdessä maankäytön, palveluverkon ja elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittämisen kanssa. Keskeistä on seurata miten asetetut tavoitteet ja niitä toteuttavat toimenpiteet toteutuvat ja tuleeko niihin tehdä esimerkiksi toimintaympäristön muuttumisen vuoksi muutoksia. Osana seurantaa tarkistetaan myös suunnitelman linjausten vieminen maakunnan ja kuntien strategioihin.

Kuva: Elisa Putti

Lisätietoja:

- Hämeen liitto, suunnittelujohtaja Heikki Pusa, puh. 0500 483 642, heikki.pusa@hame.fi.
- Uudenmaan ELY-keskus, esisuunnitteluryhmän päällikkö Mirja Hyvärinta puh. 0400 876 749, mirja.hyvarinta@ely-keskus.fi
- Liikennejärjestelmäsuunnitelma on saatavissa sähköisessä muodossa osoitteessa www.hameenliitto.fi.

Hämeen liitto Regional Council of Häme

Niittykatu 5, FI-13100 Hämeenlinna
tel +358 (0)3 647 401
email hameenliitto@hame.fi
www.hameenliitto.fi